

EAKLi esimehe Harri Taliga kõne 3. juuni miitingul

Head sõbrad, kolleegid, kaasvõitlejad!

Eesti Ametiühingute Keskliidu tänane miiting siin Lossi platsil on järjekordne lüli ametiühingute pikas võitluses uue töölepingu seaduse teemal. Aga jätame kõrvale ajaloo ja keskendume tänasele päevale.

Meie miitingu mõte on anda selge vastus kahele küsimusele: **Miks me oleme siin? Mida me nõuame?**

Vastus esimesele küsimusele on lihtne – me oleme siin seepärast, et valitsus murrab antud sõna ja käitub alatult. On ju mullu 23. aprillil sõlmitud kolmepoolses kokkuleppes must valgel kirjas, et töölepingu seaduses tehakse menetlemise käigus vaid selliseid muudatusi, millega on nõus kõik osapooled. Ja seda kokkulepet tallab valitsus jalge alla.

Me oleme siin selleks, et protestida valitsuse sõnamurdliku poliitika vastu. Ei hakka meenutama kogu seda pikka salgamiste, vassimiste ja sõnamurdmiste jada, millega sotsiaalministeerium ja valitsus TLS osas hakkama on saanud. Enne 2007.a. jõule väitis sotsiaalministeerium, et töölepingu seaduse eelnõud pole olemas, vaevalt 2 nädalalt hiljem oli see otsekui nõiaväel valmis – ja samas vaimus on see jätkunud tänaseni.

Valitsejad toovad mängu raha ja püüavad süüdistada ametiühinguid ebarealistlikes nõudmistes. Esiteks põhjustab rahanappuse kõrge tööpuudus, mitte uus töölepingu seadus. Teiseks on jutt rahanappusest vaid ettekääne, et viia jutt kõrvale valitsuse sõnamurdlikkusest ja kokkuleppes taganemiselt. Kolmandaks on võimalik seadust rakendada ka nii, et hüppelist kulude tõusu ei tule – aga see ongi vaja kokku leppida.

Ametiühingud on aasta algusest alates kutsunud valitsust läbirääkimiste laua taha – kuidas rakendada seadust majanduskriisi tingimustes – kahjuks on kõik ettepanekud kõlanud kurtidele kõrvadele.

Reformierakonna ministrid püüavad veeretada endalt vastutust jutuga, et uue seaduse rakendamises oleksid ametiühingud pidanud kokku leppima tööandjatega. Selle jutuga tunnistab valitsus, et temast ei sõltu Eestis enam mitte midagi. Kui nii, siis pole teda ju vajagi – ja kauba peale saame riigieelarves kopsaka kokkuhoiu!

Ent igas normaalses riigis on seaduste rakendamine valitsuse pädevuses. Just seepärast nõuame me kolmepoolseid läbirääkimisi, kus ka valitsus osaleks. Seni on valitsejad neist häbiväärselt kõrvale hoidnud. Tegelikult muidugi soovisid valitsejad kokkulepet jutumärkides – ametiühingute loobumist töötajate õiguste kaitsmisest

Pahauskus, sõnamurdmine, ärapanemine, alatus – need on märksõnad, mis iseloomustavad Andrus Ansipi valitsuse poliitikat töölepingu seaduse menetlemisel. Nagu sellest kõigest veel vähe oleks, said valitsejad eelmisel nädalal hakkama järjekordse alatusega – poole sõnagagi põhjendamata kirjutati seadusesse sisse muudatus, mis nõõgib öötöötajaid, andes võimaluse töölepingus halvendada tingimusi võrreldes seaduses tagatuga.

Saime kirja muutmiseelnõuga sotsiaalministeeriumist eelmisel esmaspäeval, mingist tähtaega seal kooskõlastamiseks polnud – järelikult peaks kohalduma üldine kord, et arvamus tuleb anda 7 päeva jooksul. Helistasin kolmapäeval igaks juhuks tööala asekanterile ja suur oli mu üllatus, kui ta teatas, et arvamus tuli esitada teisipäevaks – st ühe päeva jooksul. Küsisin, kuidas see on võimalik ja miks selle kohta kirjas

mingit märget polnu? Vastuseks kuulsin: „Selline on poliitiline otsus ja minu asi on esitada materjalid neljapäevasele valitsuse istungile”.

Nii nagu veepiisas peegeldub ookean, ilmneb selles detailis kogu riigi suhtumine.

Ka teisele küsimusele – **Mida me tahame?** on vastus lihtne. Me nõuame valitsuselt kokkulepete täitmist. Me nõuame läbirääkimisi, kui muutunud tingimustes on vaja muuta varasemaid kokkuleppeid.

Valitsejad püüavad ekslikult jätta muljet, nagu puuduksid alternatiivid töötajate õiguste ja tagatiste kärpimisele. See on vale, sest alternatiive on vähemalt kaks. Esiteks on ametiühingud teinud ettepaneku lükata kogu seaduse jõustumine edasi ajani, kuni saavutatakse uued kokkulepped. Kui see valitsejatele ei sobi ja nad klammerduvad küünte ja hammastega 1. juuli kui uue töölepingu seaduse jõustamise tähtaja külge, siis on vaja muuta töölepingu seadust ja säilitada kehtivad koondamishüvitised ajani, mil tõusevad töötuskindlustushüvitised.

Nii lihtne see ongi – ei mingit raketiteadust ega termotuumafüüsikat. Sellest võiks lõpuks isegi valitsus aru saada. Ja küllap ta saabki – see, et valitsus läbi ei taha rääkida, annab tunnistust lihtsalt tahtmise puudumisest. Ja kogu võlaõiguse retoorika heausksest käitumisest jääb valitsejate suus vaid õõnsaks sõnakõlksuks.

Lõpetuseks rõhutan – ametiühingud tahavad sellist Eesti riiki, kus inimesed saaksid valitsusest lugu pidada, mitte ei peaks ootama üha uusi ja uusi alatusi või rünnakuid oma õigustele.